

175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

Analiza ankete sudionika jedinstvene akcije poticanja čitanja provedene u
suradnji s Katoličkom gimnazijom u Požegi

Ivana Maričević

Sažetak

Nakon 175 godina knjižnične djelatnosti, Gradska knjižnica Požega je 15. ožujka 2021. u 8 sati otvorila novouređeni prostor Knjižnice s novim konceptom rada i novim programima. Nakon dugotrajnog procesa dogradnje i adaptacije prostora te opremanja i pripreme novih sadržaja, Požega je dobila novu Knjižnicu s novim prostorima, odjelima, opremom, novim načinom rada, uslugama i programima, suvremenu knjižnicu koja prati potrebe korisnika 21. stoljeća, što do tada s obzirom na prostorno ograničenje, nije bilo moguće. Otvorenje nove Knjižnice obilježeno je, uz ostale raznovrsne programe i sadržaje, i projektom *175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice*. S prvim satom otvorenja započela je akcija kontinuiranog čitanja u trajanju od 175 sati kojom je obilježeno 175 godina knjižnične djelatnosti na području Požege, Godina čitanja te otvorenje nove Knjižnice. Akcija je trajala do 2. travnja u 12 sati, a projekt je ostvaren u suradnji s Katoličkom gimnazijom. Učenici i profesori Katoličke gimnazije dolazili su u radnom vremenu Knjižnice na Odjel književnosti gdje su provodili sat vremena u čitanju knjige po vlastitom izboru ili po preporuci knjižničara. Po završetku čitanja, sudionici su ispunili anonimnu anketu od deset pitanja kojom su ispitane njihove čitateljske navike, učestalost čitanja, žanrovske preferencije, način izbora knjige, definicija dobre knjige, pročitani naslov koji ih se najviše dojmio, te stavovi o sudjelovanju u akciji i doživljaj nove Knjižnice. Rezultati pokazuju da su sudionici prepoznali uspješnost u dosadašnjim naporima koji su učinjeni da bi grad Požega i okolica dobili knjižnicu 21. stoljeća. Pozitivna percepcija projekta koju su iskazali sudionici ukazuje na potrebu za ponavljanjem ovakvih i sličnih projekata kao dobrih primjera poticanja čitanja te promoviranja knjige i knjižnice. Povratne informacije sudionika mogu poslužiti kao smjernice u planiranju i usavršavanju programa poticanja čitanja, a njihova iskustva i mišljenja moguće je iskoristiti te implementirati u ostvarivanje još uspješnijeg rada nove Knjižnice čiji su cilj prije svega zadovoljni korisnici i članovi zajednice.

Ključne riječi: narodna knjižnica, Gradska knjižnica Požega, 175 godina knjižnične djelatnosti, 175 sati čitanja za 175 godina knjižnice, anketiranje, knjižnični prostor, novi sadržaji, nove usluge.

1. Uvod

Prema IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice, iste trebaju osigurati pružanje usluga i pristup građi na različitim medijima s ciljem ispunjavanja obrazovnih i informacijskih potreba te potreba za osobnim razvojem, uključujući i razonodu i potrebe vezane uz slobodno vrijeme, kako pojedinaca tako i grupa te poticati razvoj i izgrađivanje demokratskog društva, omogućavajući pojedincu pristup širokom i raznolikom spektru znanja, ideja i mišljenja.¹ Da bi bile uspješne u ostvarivanju navedenih uloga, knjižnice sa svojim uslugama i prostorima u kojima se odvija knjižnična djelatnost moraju pratiti društvene promjene i oblikovati se u skladu s potrebama vremena u kojem djeluju. Današnje doba ubrzanih promjena, a osobito razvoj informacijsko-komunikacijske tehnologije pred knjižnice stavlja brojne izazove i potrebu za prilagodbom novom hibridnom okruženju te osuvremenjivanjem usluga i širenjem vlastitih programa i sadržaja izvan onih tradicionalnih.

U oblikovanju knjižnica za 21. stoljeća, do izražaja dolaze tri perspektive: knjižnica kao prostor s visokotehnološkim pristupom učenju, knjižnica kao središte zajednice i knjižnica kao podrška kulturnom turizmu². Suvremene su knjižnice postale multifunkcionalni prostori u kojima se ne odvija samo tradicionalna knjižnična djelatnost, one su informacijska i komunikacijska središta, kulturni centri i treći životni prostori. Koncept Nove knjižnice ili knjižnice budućnosti označava mjesto koje „stimulira osobna iskustva i igranje s umjetnošću, informacijama i znanjem kao novi način osobnog učenja i prosvjeđivanja, mjesto, zajednički javni prostor i okupljalište svoje zajednice, prostor za susretanje, inspiraciju, koncentraciju, učenje i kontemplaciju, pristup knjizi, internetu i drugim medijskim formatima“³.

Gradska knjižnica Požege nalazi se u povijesnom trenutku svoga 175 godina dugog djelovanja, čiji počeci sežu u 1845. godinu kada je osnovana prva čitaonica latinskog naziva *Lectoria societas*. S otvorenjem novouređene zgrade, s novim prostorima, uređenjem i opremom otvorile su se i mogućnosti novih oblika djelovanja. Programi i projekti u novom konceptu rada za cilj imaju ostvariti ulogu knjižnice koja će pratiti potrebe korisnika 21. stoljeća te biti

---

¹ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 15.

² Aparac-Jelušić, Tatjana; Faletar Tanacković, Sanjica. Knjižnična arhitektura : prostor, kultura, identitet. Zagreb : Naklada Ljevak, 2020. Str. 305.

³ Sabolović-Krajina, Dijana. Narodne knjižnice u tranziciji : sociološki aspekti. Koprivnica [i. e.] Samobor : Meridijani, 2020. Str. 79.-80.

informativni i kulturni centar zajednice, prostor boravka, učenja, susreta - treći životni prostor.

Za suvremenu su knjižnicu važna istraživanja korisnika jer dobiveni rezultati pomažu u radu i utječu na oblikovanje novih knjižničnih usluga te su nužna u oblikovanju operativnih, ali i strateških planova knjižnica⁴. Da bi što uspješnije ostvarivala svoju ulogu, i Gradska knjižnica Požega osobito uzima u obzir mišljenja i potrebe građana te nastoji ispitati njihove stavove kako bi im pružila još bolju i kvalitetniju uslugu. Prvo je istraživanje u novoj Knjižnici provedeno među sudionicima projekta *175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice* kako bi se dobio uvid u iskustva ispitanika o samom projektu i ispitao njihov doživljaj nove Knjižnice te dobivene rezultate iskoristilo i implementiralo u buduću rad Knjižnice.

2. Put dug 175 godina od prve Narodne čitaonice do suvremene knjižnice 21. stoljeća

Gradska knjižnica Požega u svom je povijesnom razvoju prošla faze karakteristične za osnivanje i razvoj narodnih knjižnica u Hrvatskoj.⁵ Čitaonica u Požegi osnovana je 1845. pod latinskim nazivom *Lectoria societas*, 1848. mijenja naziv u Narodna čitaonica⁶, a 1904. u Hrvatska čitaonica⁷. U okviru Čitaonice, 1876. godine osnovana je Knjižnica. Poslije Drugog svjetskog rata, Gradska knjižnica i čitaonica počinje s radom 1951. godine, a 1961. mijenja naziv u Narodna knjižnica i čitaonica te postaje samostalna ustanova. Knjižnica 1980. godine gubi samostalnost i postaje dijelom Centra za kulturu i obrazovanje, 1991. godine ponovno postaje samostalna ustanova pod nazivom Gradska knjižnica i čitaonica Požega, od 1995. djeluje kao matična knjižnica za područje Požeško-slavonske županije⁸, a 2020. mijenja naziv u sadašnji, Gradska knjižnica Požega.

---

⁴ Kovačević, Jasna. Narodna knjižnica : središte kulturnog i društvenog života. Zagreb : Naklada Ljevak, 2017. Str. 112.

⁵ Prva je faza početak osnivanja ilirskih čitaonica krajem tridesetih i četrdesetih godina 19. stoljeća. Slijedila je faza osnivanja hrvatskih čitaonica koje su imale istaknutu knjižničnu funkciju, u razdoblju od 1870. do 1900. Treća je faza uslijedila početkom 20. stoljeća, što je zaustavio Prvi svjetski rat, a razdoblje nakon Drugog svjetskog rata, u sastavu Kraljevine Jugoslavije usporilo je osnivanje narodnih knjižnica u Hrvatskoj. (Stipanov, Josip. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj - od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015. Str. 195-208.)

⁶ Potrebić, Filip. Povijest knjižnica Požeške kotline. Jastrebarsko : Naklada Slap, 1995. Str. 16.

⁷ Isto. Str. 31.

⁸ Dobro došli u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Požega = Welcome to the city library and reading room Požega / [glavna urednica Jasenka Bešlić ; fotografija Irena Jurković... et al. ; prijevod na engleski Dijana Kučan]. Požega : Gradska knjižnica i čitaonica, 2010. Str. 5.

U čitavoj se povijesti svoga djelovanja Knjižnica suočavala s problemom adekvatnog prostornog rješenja pri čemu su nefunkcionalni prostori i neprihvatljivi uvjeti koje su vlasnici postavljali pratili njezin rad sve do otvorenja novouređene, dograđene i adaptirane zgrade 2021.godine. Put do današnjeg, suvremenog prostora, opremljenog u skladu s potrebama korisnika 21. stoljeća, bio je dug. Od prvih prostorija na mjestu nekadašnjega hotela *Požeška gora*, u gostionici Ferde Kempfa, u kući Steve Mravka na Trgu Franje Josipa, prostorija u kući Franje Slabyja u Trenkovoju ulici, u kući Josipa Wolfa (rodna kuća književnika Dobriše Cesarića)⁹, prostorija u zgradi Prve požeške štedionice u koje se Čitaonica preselila 1912.¹⁰, prostorija nasuprot nekadašnjeg Central kina, do konačnog preseljenja 1956. u obnovljeni prostor Prve požeške štedionice u Ulici Antuna Kanižlića 1. u kojem se nalazi i danas.¹¹

Zgrada u kojoj se nalazi Gradska knjižnica Požega sagrađena je 1907. za potrebe Prve požeške štedionice, u historicističko-secesijskom stilu. U dio je zgrade tijekom vremena useljena Knjižnica, a nakon što je dobila cijelu zgradu na korištenje 2006. godine, započela je obnova i dogradnja zgrade. Projekt je izradio arhitekt Boris Vučić-Šneperger iz tvrtke *Tablinum* iz Zagreba. Lokacijska je dozvola dobivena 2008., a građevinska 2009. te nakon toga započinju radovi na projektu dogradnje i adaptacije zgrade Prve požeške štedionice za potrebe Gradske knjižnice Požega. Radovi su okončani u ožujku 2020.¹² Nakon okončanih građevinskih radova, uslijedio je projekt opremanja Gradske knjižnice Požega tijekom 2020. godine.¹³

Tijekom faze adaptacije stare zgrade, Knjižnica seli dio fonda i u razdoblju od 2019. do otvorenja nove Knjižnice, nastavlja rad s korisnicima u prostoru Privremene knjižnice u Ulici Antuna Kanižlića.¹⁴

Tijekom 2019. i 2020. proveden je sveobuhvatan postupak revizije i pripreme fonda za novu Knjižnicu s novim odjelima i distribucijom fonda te uporabom RFID sustava.¹⁵

---

⁹ Potrebića, Filip. Nav. dj. Str. 25.

¹⁰ Isto. Str. 34.

¹¹ Isto. Str. 41.

¹² Izvješće o radu i financijsko izvješće Gradske knjižnice Požega za 2020. godinu. Str. 7. Dostupno na: <http://gkpz.hr/wp-content/uploads/2020/09/Izvjesce-o-radu-i-financijsko-izvjesce-za-2020.-godinu-GKP.pdf> (12.5.2021.)

¹³ Isto. Str. 9.-10.

¹⁴ Gkpz info. Dostupno na: [GKPZ info - Gradska knjižnica Požega](http://gkpz.hr) (12.5.2021.)

¹⁵ Izvješće o radu i financijsko izvješće Gradske knjižnice Požega za 2020. godinu. Str. 20. Dostupno na: <http://gkpz.hr/wp-content/uploads/2020/09/Izvjesce-o-radu-i-financijsko-izvjesce-za-2020.-godinu-GKP.pdf> (12.5.2021.)

Dotadašnji je Odjel za odrasle u novoj Knjižnici podijeljen na dva odjela s obzirom na sadržaj knjižničkog fonda: Odjel književnosti obuhvaća svu građu iz područja književnosti i jezika u slobodnom pristupu dok se građa iz ostalih područja znanja nalazi na Znanstvenom i studijskom odjelu na kojem su i Zavičajna zbirka *Possegana*, Referentna zbirka, Knjižnica Julija Kempfa te zbirka stručnih časopisa. Novi prostor i oprema pružili su i mogućnost studijskog rada: 35 radnih mjesta za tihi rad korisnika, a od toga 5 radnih mjesta za rad opremljenih računalom s pristupom internetu za korisnike.¹⁶ Dječji odjel u novoj Knjižnici dobiva Dječju igraonicu te mogućnost održavanja redovnih programa za djecu u novouređenom prostoru.¹⁷ Novi odjel u potkrovlju zgrade, Odjel za mlade i multimediju, sadrži AV i knjižnu građu namijenjenu mladima, a nova oprema (četiri računala za igrice i dvije *Play Station* konzole) i novi prostor (odvojen prostor za slobodan boravak opremljen stilski neformalnim namještajem te poseban dodatni zatvoreni prostor za sastanke, radionice ili tihi rad) otvaraju mogućnost novim programima za mlade.¹⁸

U novoj je Knjižnici ustrojena i nova, Informativno-posudbena služba za korisnike i distribuciju fonda, zadužena za rad na centralnom pultu na kojem se odvijaju usluge posudbe, vraćanja, produženja građe i upisa korisnika za cijelu Knjižnicu što znači i jedinstvenu iskaznicu za sve odjele Knjižnice. Dva uređaja za samozaduživanje i povrat građe koji funkcioniraju u RFID sustavu omogućila su automatizaciju poslovanja, a centralizirana je posudba omogućila knjižničarima informatorima na odjelima, osim da upoznaju korisnike s mogućnostima samostalnog snalaženja u fondu i odgovora na složenije informacijske zahtjeve, prostor za rad na programima za korisnike.¹⁹

Dva nova galerijska prostora, Galerija svjetlosti i Galerija *Tunel*, otvorile su mogućnost pokretanja izložbene djelatnosti kroz vlastite izložbe te uz suradnju sa zainteresiranim umjetnicima, podižući kvalitetu kulturne ponude grada i okolice.²⁰ Multifunkcionalni prostor Galerije svjetlosti mjesto je dnevnog boravka građana, mjesto izložbenih programa, kulturnih događaja, književnih susreta, predstavljanja, predavanja, tribina, glazbenih i drugih nastupa, čitaonica dnevnog i drugog tiska, mjesto susreta i druženja, učenja, boravka.²¹ Dvorana mudrosti u prizemlju i Dvorana znanja u potkrovlju Knjižnice dvije su moderno opremljene

---

¹⁶ Isto. Str. 14.

¹⁷ Isto. Str. 12.-13.

¹⁸ Isto. Str. 16.

¹⁹ Isto. Str. 17.

²⁰ Isto. Str. 18.

²¹ Isto. Str. 19.

dvorane koje pružaju mogućnost održavanja različitih tipova događaja te dostupne za iznajmljivanje vanjskim korisnicima.

Značajno proširenje te namjenski uređen i opremljen prostor, reorganizacija odjela, nova vizija distribucije fonda, uporaba RFID sustava, centralizirana posudba i automatizacija poslovanja uvođenjem dvaju uređaja za samozaduživanje i povrat građe, dvije dvorane za održavanje javnih događaja, dvije galerije za pokretanje galerijske djelatnosti, potpuno slobodan pristup knjižničnoj građi, dnevni boravak za građane, bogato opremljen prostor za igru za najmlađe, moderno opremljena radna mjesta za tihi rad, učenje i istraživanje, računala s brzim internetom za korisnike, udobna mjesta za čitanje u cijeloj zgradi, moderan multimedijски prostor za zabavu uz društvene i računalne igre, dnevni boravak s mogućnošću gledanja filmova iz knjižničnog fonda, nove usluge i programi iz područja književnosti, umjetnosti, glazbe, filma, fotografije, edukacija, poticanja čitanja, znanosti i zabave za korisnike svih dobnih skupina i različitih afiniteta²², online usluge, e-knjige – sve je ovo nakon 175 godina od osnutka Gradske knjižnice Požega dovelo do suvremene knjižnice koja prati potrebe građana i korisnika 21. stoljeća.

3. 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

Povodom 175 godina knjižnične djelatnosti, otvorenja nove Knjižnice te obilježavanja Godine čitanja, u organizaciji Gradske knjižnice Požega i Katoličke gimnazije održana je Manifestacija *175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice*. Akcija čitanja započela je s otvorenjem nove Knjižnice 15. ožujka 2021. u 8 sati, a završila 2. travnja u 12 sati. Učenici i profesori Katoličke gimnazije tijekom 175 sati boravili su u novoj Knjižnici te na Odjelu književnosti individualno po sat vremena provodili u čitanju. Čitali su preporučene knjige, popularnu beletristiku za mlade, lektire, vlastite knjige, naslove iz fonda Odjela književnosti i Znanstvenog i studijskog odjela. Svi su sudionici nakon čitanja ispunili anonimnu anketu u kojoj su podijelili svoje dojmove i iskustva sudjelovanja u projektu te svoj doživljaj nove Knjižnice. S obzirom na to da je akcija održana u pandemijskim uvjetima, provedena je u skladu sa svim važećim epidemiološkim mjerama. Često je dolazilo do promjena u rasporedu pa su pojedini profesori i učenici dolazili

---

²² Više o programima na: <http://gkpz.hr/programi/>

zamijeniti one koji nisu mogli sudjelovati zbog samoizolacije te su neki sudionici dolazili više puta, a akcija, unatoč svim izazovima, niti u jednom trenutku nije prekinuta.

3.1. Istraživanje mišljenja i dojmova sudionika projekta 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

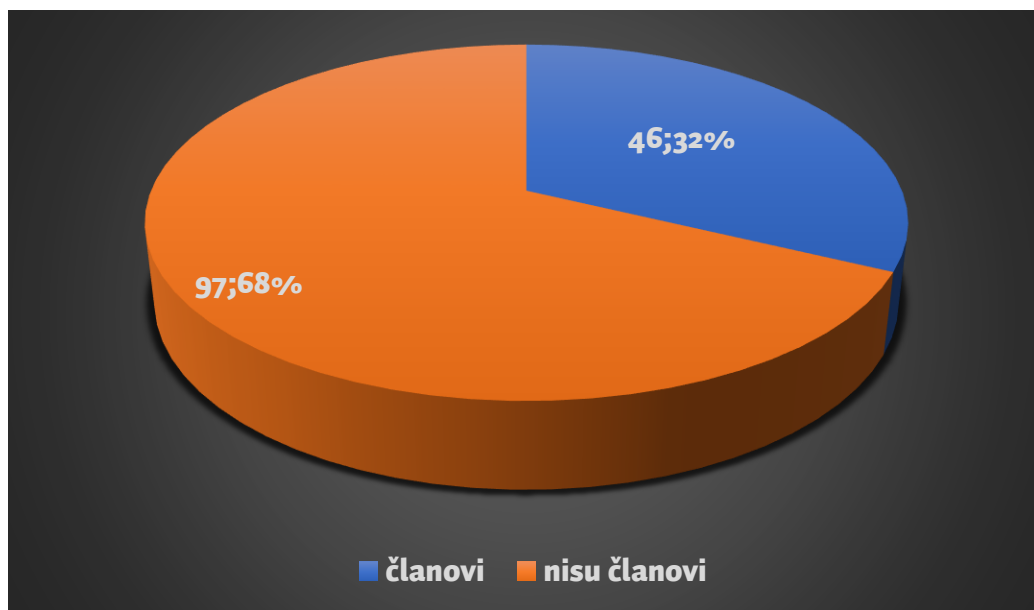
Cilj je istraživanja ispitati i utvrditi stavove i mišljenja sudionika projekta *175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice* o njihovim čitateljskim navikama te iskustvu sudjelovanja u projektu i na taj način provjeriti dosege projekta, a najbolji je način evaluacija od strane samih sudionika. Cilj je bio ispitati i doživljaj nove Knjižnice kroz iskustvo sudjelovanja u ovom projektu. Svrha istraživanja je implementirati i iskoristiti ta iskustva za buduće programe, usluge i sadržaje, te dobiti eventualne smjernice za unapređivanje rada Knjižnice uvažavajući mišljenje i potrebe korisnika i potencijalnih korisnika. Prikupljeni rezultati dobiveni su metodom ankete provedene od 15. ožujka do 2. travnja 2021. u prostoru Odjela književnosti Gradske knjižnice Požega. U istraživanju je sudjelovalo 143 ispitanika, sudionika projekta, učenika i profesora Katoličke gimnazije u Požegi. Sudionicima je dana kratka uputa o svrsi provođenja istraživanja. Anketa se sastojala od 10 pitanja na 2 stranice za čije je popunjavanje u prosjeku bilo potrebno oko 5 minuta. Prvi dio anonimnog anketnog upitnika obuhvaća pitanja zatvorenog tipa, a drugi dio otvorena pitanja koja ostavljaju prostor za osobnu sugestiju i komentar sudionika. Rezultati ankete su analizirani i iskazani tekstualno i grafički u broju i postotku.

3.2. Rezultati i rasprava

Članstvo u Knjižnici

Od ukupno 143 sudionika akcije čitanja koji su ispunili anketni upitnik, njih 46, tj. 32 % su učlanjeni u Gradsku knjižnicu Požega, a 97 ispitanika, odnosno 68% njih nisu članovi Gradske knjižnice Požega.

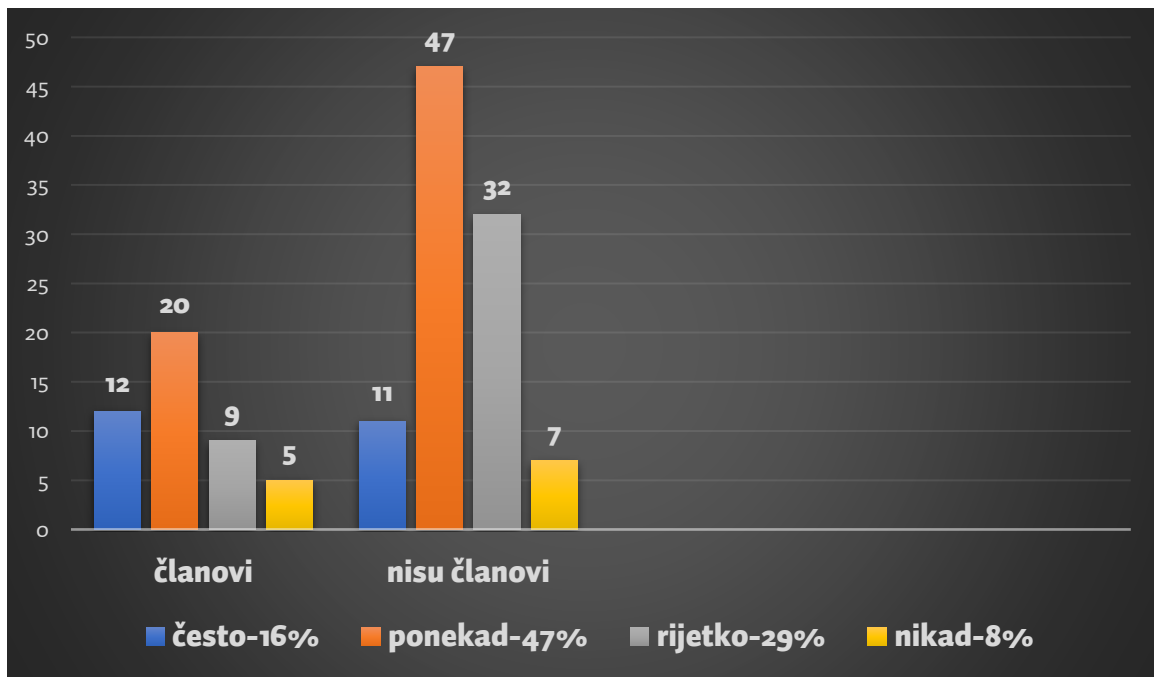

Grafikon 1. Struktura ispitanika prema članstvu u Knjižnici

Učestalost čitanja u slobodno vrijeme

Što se tiče učestalosti čitanja, 67 ispitanika (47 %) u slobodno vrijeme čita ponekad; rijetko ih čita 41 (29%); često 23 (16%) a nikad njih 12 (8%).

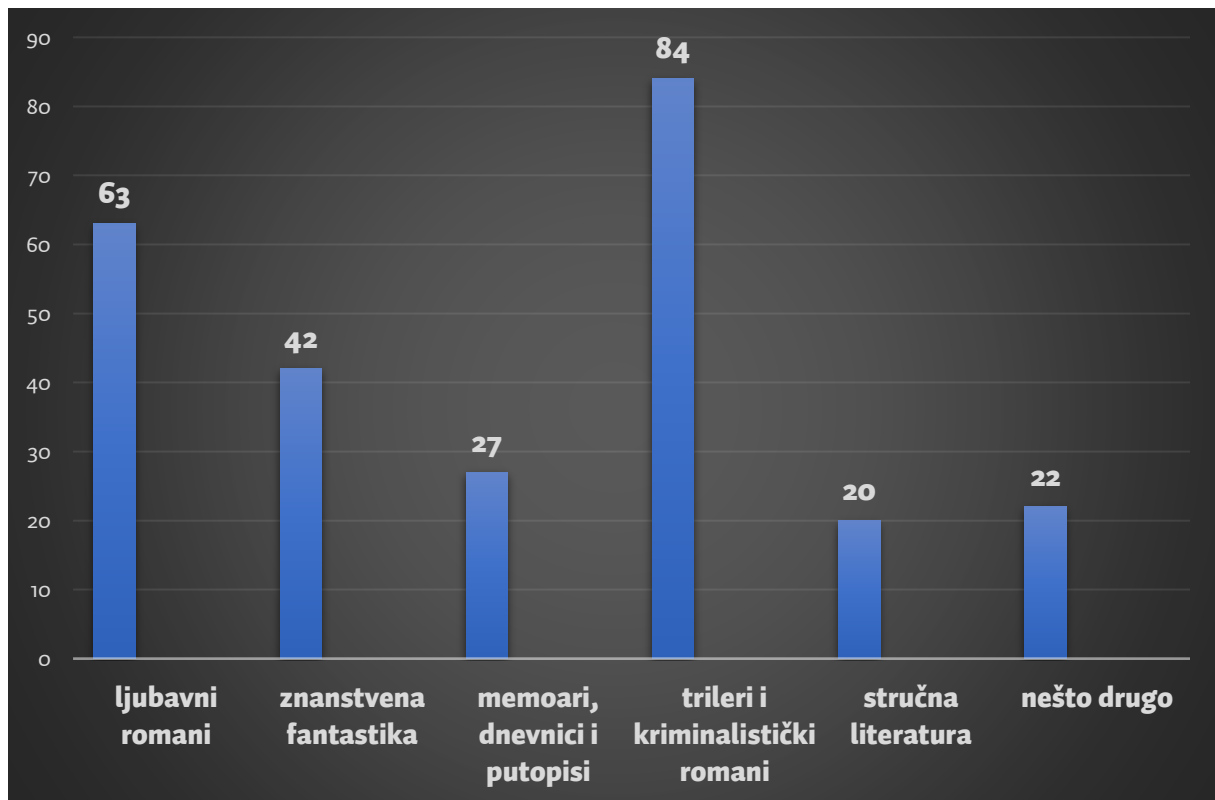
Među članovima Knjižnice, kojih je bilo 46, najviše je onih koji čitaju ponekad u slobodno vrijeme, njih 20 (43%), slijede oni koji čitaju često, 12 (26%), rijetko ih čita 9 (20%) a nikad 5 (11%). Od ostalih sudionika, koji nisu članovi Knjižnice, od njih 97, najviše ih čita ponekad, 47 (49 %); slijede oni koji čitaju rijetko, 32 (33%), oni koji čitaju često, 11 (11%) i oni koji ne čitaju nikad u slobodno vrijeme, 7 (7%). Kao što je bilo i za pretpostaviti, postoje razlike u čitateljskim navikama između članova i onih koji nisu učlanjeni u Gradsku knjižnicu pa među članovima ima više onih koji čitaju često nego među nečlanovima kod kojih je više onih koji čitaju rijetko nego što je to slučaj među članovima. Neobično je to da je među članovima zastupljeno više onih koji nikad ne čitaju nego što je to slučaj kod nečlanova, pa je za pretpostaviti da članovi koji su zaokružili odgovor nikad koriste druge usluge Knjižnice ili čitaju isključivo literaturu vezanu uz posao, ono što ne ulazi u njihovo slobodno vrijeme.

Grafikon 2. Učestalost čitanja u slobodno vrijeme

Žanrovske preferencije

Na pitanje o omiljenom žanru ispitanici su mogli zaokružiti više odgovora, te su imali dodatnu mogućnost navesti nešto drugo, što nije bilo na popisu. Najveći broj sudionika zaokružio je trilere i kriminalističke romane, njih 84 (59%), slijede ljubavni romani sa 63 odgovora (43%), znanstvena fantastika sa 42 (29%); memoari, dnevnici i putopisi sa 27 (19%) i stručna literatura sa 20 (14%). Nešto drugo zaokružilo je 22 ispitanika (15%). Od tih odgovora najčešći su bili fantazija (4 odgovora), biografije (2 odgovora), ratne (2 odgovora), socijalni (2 odgovora), humoristične (2 odgovora), distopija (2 odgovora), pustolovni (2 odgovora), duhovnost (2 odgovora), stripovi (2 odgovora) te po 1 odgovor poezija, pjesme u prozi, povijesni, lektire, dječje knjige, knjige za mlade, drame, klasična književnost i modernistička književnost.

Grafikon 3. Žanrovske preferencije

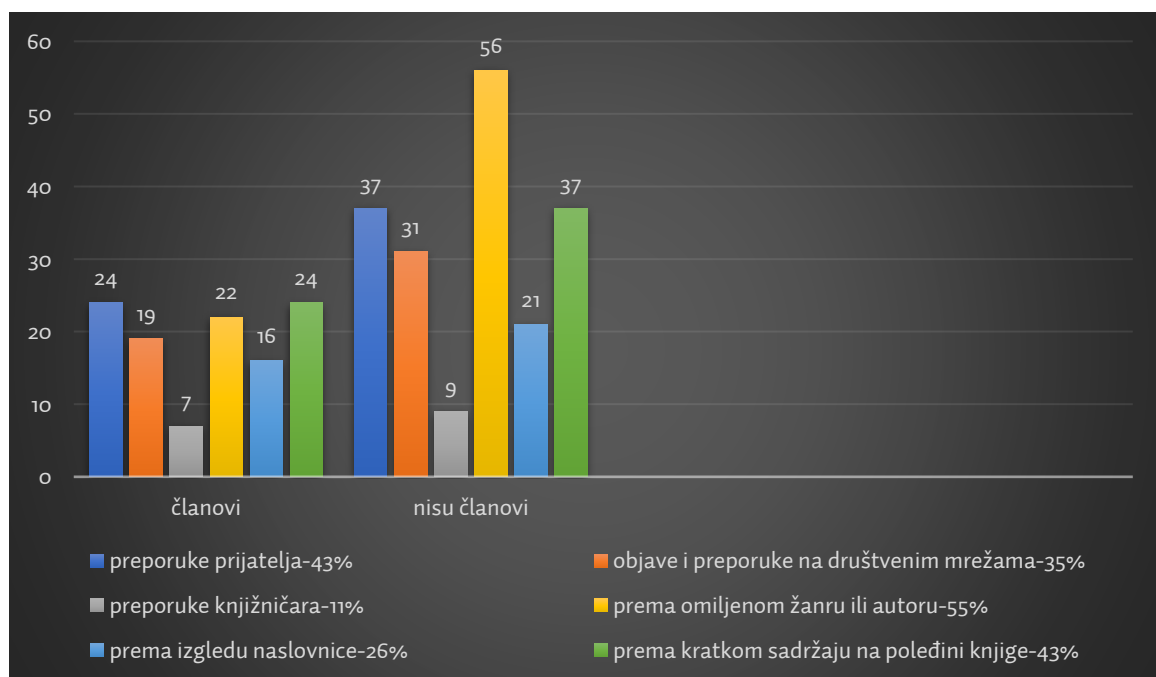
Način odabira knjige

U pitanju o načinu odabira knjige, bilo je moguće zaokružiti više odgovora. Najveći dio ispitanika bira knjige prema omiljenom žanru ili autoru. Za taj se odgovor odlučilo 78 ispitanika (55%). Slijede preporuke prijatelja i prema kratkom sadržaju na poledini knjige koji su dobili jednak broj odgovora, 61 (43% ispitanika). Objave i preporuke na društvenim mrežama izabralo je 50 ispitanika (35%). Slijedi izbor prema izgledu naslovnice, 37 odgovora (26%), a najmanje se ispitanika odlučilo za preporuke knjižničara, njih 16 (11%).

Među sudionicima koji su članovi Knjižnice, najveći dio ispitanika knjige bira na temelju preporuka prijatelja, njih 24 (52%) i prema kratkom sadržaju na poledini naslovnice, također 24 (52%). Prema omiljenom žanru ili autoru knjige bira 22 ispitanika člana Knjižnice (48%). Objave i preporuke na društvenim mrežama ključne su pri izboru knjige za 19 ispitanika članova (41%), 16 ih bira knjigu prema izgledu naslovnice (35%), a 7 (15%) prema preporukama knjižničara. Kod sudionika koji nisu članovi Knjižnice, najveći se broj izjasnio da bira knjige prema omiljenom žanru ili autoru, njih 56 (58%). Isti se broj sudionika koji nisu članovi Knjižnice bira knjigu prema kratkom sadržaju na poledini knjige i prema preporukama

prijatelja, njih 37 (38%). Slijedi izbor na temelju objava i preporuka na društvenim mrežama sa 31 odgovorom (32%), prema izgledu naslovnice 21 (22%) i prema preporukama knjižničara 9 (9%).

I ovdje postoje razlike u načinu odabira knjige između članova knjižnice i onih koji nisu članovi. Dok članovi najviše biraju knjige na temelju preporuka prijatelja i prema kratkom sadržaju na poledini naslovnice, sudionici koji nisu članovi Knjižnice najviše biraju knjige prema omiljenom žanru ili autoru. I kod jednih i kod drugih, slijedi izbor na temelju objava i preporuka na društvenim mrežama i prema izgledu naslovnice, a najrjeđe biraju knjige prema preporukama knjižničara.

Grafikon 4. Način odabira knjige

Što za ispitanike znači dobra knjiga

Peto je pitanje bilo otvorenog tipa, a njime su se nastojala prikupiti razmišljanja sudionika o tome što je za njih dobra knjiga. Odgovori su pri analizi kategorizirani. Šest ispitanika nije odgovorilo na pitanje, a odgovori nekih ispitanika svrstani su u više kategorija jer sadržavaju više elemenata. Za najveći broj ispitanika, dobra knjiga uključuje elemente zanimljivog, napetog, iščekivanja, držanja budnim, neizvjesnosti, čitanja u dah, kada je čitatelj ne može ispustiti iz ruku, kada je ne može prestati čitati i dočekati doći do kraja, kada traži nastavak. U

odgovorima 37 ispitanika (26%) navedeni su neki od ovih elemenata. Sljedeća kategorija dobre knjige je knjiga kao uživanje, opuštanje, mir, odmor, dobar osjećaj, ispunjenje, za 32 ispitanika (22%). Uz pojmove korisnog, učenja, novog iskustva, novih ideja, novih informacija i primjenjivog znanja te zdravog razuma dobru knjigu veže 19 ispitanika (13%). Slijedi kategorija čitatelja koji dobrom knjigom smatraju onu koja ima dobru pouku/poruku, potiče na razmišljanje, promišljanje, propitivanje – 17 ispitanika (12%). Isti broj ispitanika dobru knjigu vidi kao bijeg od stvarnosti, bijeg u drugi svijet, uaranje u drugu stvarnost, odmak od stvarnosti, bijeg od svakodnevice, maštanje, pustolovinu, putovanje. Pojam dobre knjige uz zabavu veže 13 ispitanika (9%). Dobra knjiga znači dobro, kvalitetno provedeno, utrošeno, uloženo, ispunjeno vrijeme, vrijeme za sebe, ubijanje vremena za 11 ispitanika (8%). Isti je broj ispitanika naveo pronalaženje sebe i uživanje, usporedbu sa životom, događaje iz života kao odliku koju traže u dobroj knjizi. Po osam ispitanika (6%) za dobru knjigu smatra važnim jednostavnost, lakoću čitanja, brzu radnju i umjerene opise, sažetost, bez puno likova i nepotrebnih informacija. Manji broj ispitanika (2) za dobru knjigu smatra važnim originalne likove/likove koji se pamte. Sljedeći odgovori pojavili su se jednom: lijepa ljubavna priča sa sretnim završetkom; knjiga koju će čitati generacije; umjetnost; dobra radnja; dobar autor; bogatstvo.

U odgovorima se općenito može primijetiti nekoliko glavnih tipova čitanja koje postoje u teoriji čitanja i čitatelja: obavijesno (kojemu je svrha pronaći, uočiti i razumjeti obavijest), čitanje za razonodu (sa svrhom postizanja opuštenosti i zadovoljstva), spoznajno ili kognitivno (koje uključuje promišljanje i kritičko vrednovanje pročitano) te literarno čitanje (sa svrhom pronalaska smisla u svijetu i postizanja umjetničkog doživljaja).²³ Te se različite vrste čitanja uglavnom prožimaju, pa je i u odgovorima ispitanika često bilo navedeno više različitih elemenata koji se mogu uvrstiti u različite tipove čitanja. Iz tablice ispod vidljivo je da među ispitanicima prevladava čitanje za razonodu.

Dobra knjiga za mene znači:	
zanimljiva/napeta/iščekivanje/zadržava budnim/držanje u neizvjesnosti/koja se čita u dahu/koju ne mogu ispustiti iz ruku/ne mogu se zaustaviti u čitanju/ne mogu dočekati doći do kraja/koja traži nastavak	37

²³ Tadić, Katica. Rad u knjižnici. Opatija : Naklada Benja, 1994. Str.154.

uživanje/opuštanje/mir/odmor/dobar osjećaj/ispunjenje	32
korisna/učenje/novo iskustvo/ nove ideje/ nove informacije/ primjenjivo znanje/zdrav razum	19
sa dobrom poukom/porukom, potiče na razmišljanje/promišljanje/propitivanje	17
bijeg od stvarnosti/bijeg u drugi svijet/uranjanje u drugu stvarnost/odmak od stvarnosti/bijeg od svakodnevice/maštanje/pustolovina/putovanje	17
zabava	13
dobro/kvalitetno provedeno/utrošeno/uloženo/ispunjeno vrijeme/vrijeme za mene/ubijanje vremena	11
pronalaženje sebe/uživljanje/ život/usporedba sa životom/događaji iz života	11
jednostavna/lagana za čitanje/brza radnja i umjereni opisi/ kratka, sažeta, bez puno likova i nepotrebnih informacija	8
originalni likovi/likovi koji se pamte	2
lijepa ljubavna priča sa sretnim završetkom	1
knjiga koju će čitati generacije	1
umjetnost	1
dobra radnja	1
dobar autor	1
bogatstvo	1
nije odgovorilo	6

Tablica 1. Što za ispitanike znači dobra knjiga

Knjige koje su se posebno dojmile ispitanika

Na pitanje koja ih se knjiga posebno dojmila, najveći broj ispitanika naveo je lektirni naslov *Lovac u žitu* koji se pojavio u odgovorima 14 ispitanika, što ne iznenađuje s obzirom na to da je riječ o lektiri koju je jedan dio učenika/sudionika imao u vrijeme provođenja projekta pa je dio njih iskoristio priliku za čitanje lektire u kojoj su ujedno, ako je suditi prema odgovorima, i uživali. Sljedeći je najpopularniji naslov knjiga za mlade *Greška u našim zvijezdama*, koji je ostavio poseban dojam na šest ispitanika. Slijedi popularni serijal *Harry Potter* i još dva lektirna naslova, *Stranac* i *Zločin i kazna* sa po četiri odgovora. Po tri ispitanika navela su naslove: *Različita*, *Preobrazba*, *Alkemičar*, *Gospoda Glembajevi*. Dva puta su se u odgovorima ispitanika pojavili naslovi: *Mali princ*, *Zaljubljen do ušiju*, *Bez nade*, *Prijan Lovro*, serijal *Oksa Pollock*, *Čelična*

mladost, *Hamlet* i *Grička vještica*. Ostali naslovi, koji su se jednom našli u odgovorima ispitanika, navedeni su u tablici. Iz svega je vidljivo da sudionici projekta navode lektire koje su ih se dojmile i nekoliko popularnih romana za mlade među kojima prevladavaju znanstvena fantastika, kriminalistički i pustolovni romani. Popis ovih knjiga može poslužiti knjižničarima kao alat i pomoć u davanju preporuka te im dati smjernice u oblikovanju i izgradnji fonda, osobito za mlade, s obzirom na to da su srednjoškolci bili najbrojniji sudionici projekta.

6. Navedi jednu pročitano knjigu koja te se posebno dojmila:	
Lovac u žitu	14
Greška u našim zvijezdama	6
Harry Potter	4
Stranac	4
Zločin i kazna	4
Različita	3
Preobrazba	3
Alkemičar (Coelho)	3
Gospoda Glembajevi	3
Mali princ	2
Zaljubljen do ušiju	2
Bez nade	2
Prijan Lovro	2
Oksa Pollock	2
Čelična mladost	2
Hamlet	2
Grička vještica	2
Strijela	1
Grad od kostiju	1
Gospodar prstenova	1
Jače od mržnje	1
Iz velegradskog podzemlja	1
Buddha iz predgrađa	1
Poslije svega	1
I sunce je zvijezda	1
Dnevnik Anne Frank	1
Gdje je Bog kada boli	1
365 priča za dušu	1
Otac Goriot	1
Inferno	1
Svi me vole, samo tata ne	1
Otok svijeta	1
Nadohvat	1

Umijeće ratovanja	1
Danci i stranci	1
Patnje mladog Werthera	1
Sjena vjetra	1
Da Vincijev kod	1
Ana Karenjina	1
Trojica u trnju	1
Übermensch (Nietzsche)	1
Otok plavih dupina	1
Sad me vidiš	1
Zlo pod suncem	1
To kill a Mockingbird	1
Moja igra (Luka Modrić)	1
Robinson Crusoe	1
Mali ratni dnevnik	1
Biblija	1
Oslobođeni (Neal Lozano)	1
Molitvom do životne preobrazbe	1
Tena	1
Coraline	1
Edgar Allan Poe	1
Zagor	1
Družba Pere Kvržice	1
Jurnjava na motoru	1
Mi djeca s kolodvora Zoo	1
Carrie	1
Jadnici	1
Kneginja iz Petrinjske ulice	1
Divni novi svijet	1
Oluja ratova	1
S ljubavlju, Simon	1
Divlji konj	1
Fahrenheit 451	1
Čudnovate zgrade šegrta Hlapića	1
Posljednji Stipančići	1
Put u središte zemlje	1
Kroz pustinju i prašumu	1
Dnevnik Pauline P.	1
Alex	1
Zlatarovo zlato	1
Prijatelji: ona o seriji Friends	1
Lov na zlotvora	1
Kradljivica knjiga	1

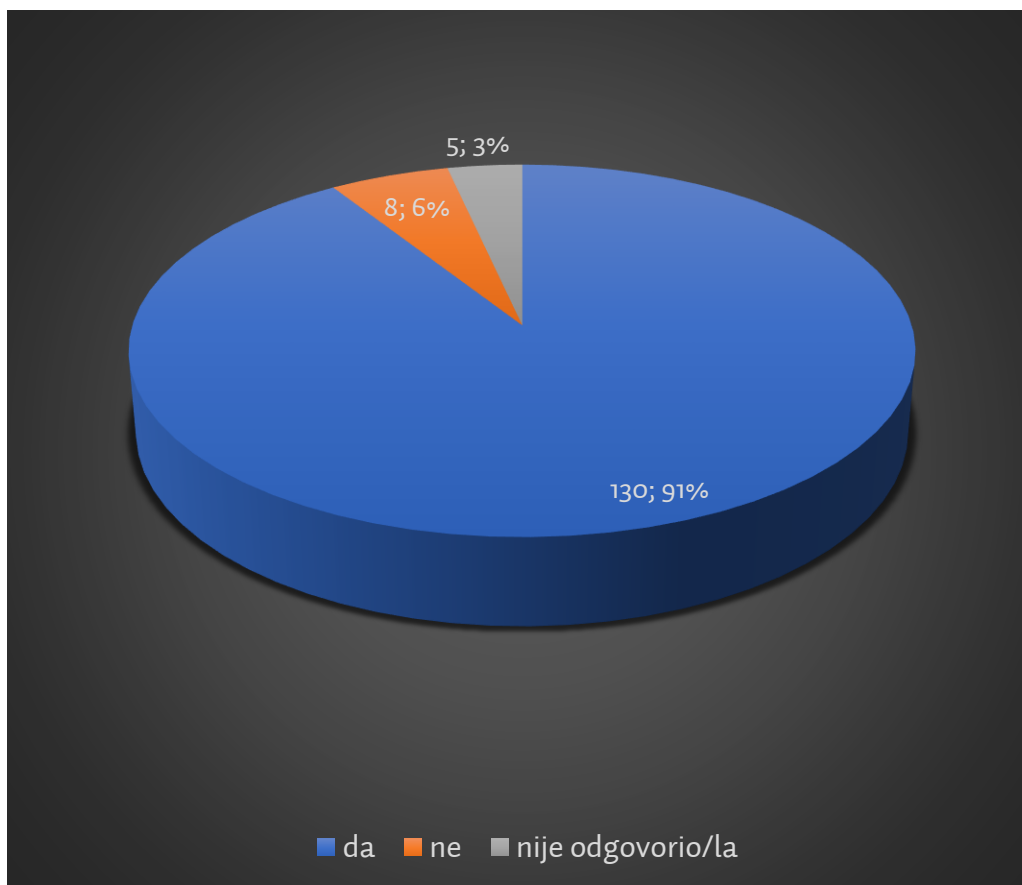

Sutra je novi dan	1
Leon, čarobnjakov učenik	1
Zlatko Dalić : Rusija naših snova	1
Limeni bubanj	1
A onda je nestala	1
Klub ubojica	1
Tu sam pred tobom	1
Vrijeme rastanka	1
Ispričat ću ti priču	1
Osobitosti fizikalnih zakona	1
Snjegović	1
SS oklopna bojna	1
Praporci u snijegu	1
Boruto	1
Izgubljena svjetlost	1
Vražji štit	1
Na kraju duge	1
Krvnik	1
Ilijada	1
Na cesti	1

Tablica 2. Knjige koje su se posebno dojmile ispitanika

Želja ispitanika da do kraja pročitaju knjigu koju su čitali tijekom projekta

Na pitanje: Bi li do kraja pročitao/pročitala knjigu koju si imao/imala u rukama čak je 130 ispitanika (91%) odgovorilo potvrdno, njih 8 (6%) negativno, a 5 ispitanika nije odgovorilo na pitanje (3%). S obzirom na to da je svaki sudionik imao priliku sam izabrati naslov koji želi čitati, ili pitati za preporuku knjižničara, nije iznenađenje što ih se većini knjiga koju su čitali svidjela te su izrazili želju da je pročitaju do kraja. Ovo također potvrđuje sklonost ispitanika čitanju i važnost sličnih projekata poticanja čitanja.

Grafikon 5. Korisnici prema izraženoj želji da do kraja pročitaju knjigu koju su čitali tijekom projekta

Doživljaj nove Knjižnice izražen jednom riječju

Na pitanje Opiši novu Knjižnicu jednom riječju, kojim se nastojalo dobiti odgovor o impresijama sudionika o novoj Knjižnici, najviše je ispitanika upotrijebilo riječ moderna, moderno, vrlo moderno, njih 26 (18%). Po 10 ispitanika (7%) navelo je: zanimljivo, zanimljiva, zanimljivi sadržaji; isti broj ispitanika naveo je i savršenstvo, savršena, savršeno; po 10 ih je također navelo riječi lijepa, prelijepa, lijepo, ljepota. Riječ divna i predivno upotrijebilo je 6 ispitanika (4%). Po 5 ispitanika (3%) navelo je: opuštajuća, opuštajuće, opuštanje, opušteno; prekrasno, prekrasna; ugodno, ugodna; super. Riječ svjetska upotrijebilo je 4 ispitanika; isto toliko riječ uredno, lijepo uređena, lijepo uređenje te fantazija, fantastično. Po tri odgovora bili su fascinantna i inovativna. Dva puta pojavile su se riječi: elegantno, elegantna; zapanjujuća; čudesna; odlična. Ostale riječi pojavile su se jednom: sveobuhvatna, iznenađujuće, veličanstvena, opširna, vesela, nemam riječi, mirno, otvorenija, prezakon, moćno, vau, ogromno, impresivno, zabava, neprocjenjivo, izvrsno, napredna, puna izbora, udobnost, dom,

posebna, dojmljiva, senzacionalna, mistična, bučna, odmor, genijalno, raskošna, bogata, puna svjetla, dostupno osoblje, nadahnjujuća, privlačna, dragi djelatnici, slobodna, zadivljujuća, hram, mogućnost, informativna, fora. Devet ispitanika nije odgovorilo na ovo pitanje. Sudionici su prije samog sudjelovanja u projektu imali priliku obići Knjižnicu te se upoznati sa odjelima, sadržajima, uslugama i programima u novom konceptu rada. Iz palete epiteta kojima su je opisali, vidljivo je da je na većinu sudionika projekta Knjižnica novim uređenjem, opremom i sadržajima ostavila snažan, pozitivan dojam te se u ovim odgovorima prepoznaju elementi koncepta knjižnice kao trećeg prostora, mjesta ugone, opuštanja, učenja, informiranja, zabave, modernih tehnologija.

8. Opiši novu Knjižnicu jednom riječju:	
moderna/moderno/vrlo moderno	26
zanimljivo/zanimljiva/zanimljivi sadržaji	10
savršenstvo/savršena/savršeno	10
lijepa/prelijepa/lijepo/ljepota	10
predivno/divna	6
opuštajuća/opuštajuće/opuštanje/opušteno	5
prekrasno/prekrasna	5
ugodno/ugodna	5
super	5
svjetska	4
uredno/lijepo uređena/lijepo uređenje	4
fantazija/fantastično	4
fascinantna	3
inovativna	3
elegantno/elegantna	2
zapanjujuća	2
čudesna	2
odlična	2
sveobuhvatna	1
iznenađujuće	1
veličanstvena	1
opširna	1
vesela	1
nemam riječi	1
mirno	1
otvorenija	1
prezakon	1
moćno	1

vau! (Dobro došli u svijet knjiga!)	1
ogromno	1
impresivno	1
zabava	1
neprocjenjivo	1
izvrsno	1
napredna	1
puna izbora	1
udobnost	1
dom	1
posebna	1
dojmljiva	1
senzacionalna	1
mistična	1
bučna	1
odmor	1
genijalno	1
raskošna	1
bogata	1
puna svjetla	1
dostupno osoblje	1
nadahnujuća	1
privlačna	1
drugi djelatnici	1
slobodna	1
zadivljujuća	1
hram	1
mogućnost	1
informativna	1
fora	1
nije odgovorilo	9

Tablica 3. Doživljaj nove Knjižnice izražen jednom riječju

Dojmovi ispitanika o sudjelovanju u projektu 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

U pretposljednem su se pitanju nastojale dobiti povratne informacije sudionika o projektu 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice i prikupiti njihova mišljenja kako bi se ta iskustva mogla iskoristiti i eventualno implementirati u buduće slične projekte. Pitanje je bilo otvorenog tipa, a odgovori su pri analizi kategorizirani. Od ukupno 143 ispitanika i sudionika projekta, svi su (osim njih 6 koji nisu dali odgovor) izrazili pozitivan stav prema projektu. U odgovorima su

isticali da im se ideja jako/vrlo sviđa, da ih se dojmila, opisivali su ideju kao dobru, jako dobru, odličnu, zanimljivu/vrlo zanimljivu, jako dobro osmišljenu, kreativnu/jako kreativnu, vrlo pohvalnu, super, poticajnu, inovativnu, jedinstvenu, izvrsnu, vrlo poučnu, zabavnu, genijalnu, lijepu. Dva su ispitanika izrazila pozitivan stav prema ideji istaknuvši loše strane: jednom se ispitaniku ne sviđa vrijeme, a drugi je napisao da mu se ne sudjeluje.

Razlozi zbog kojih su ispitanici istaknuli zadovoljstvo različiti su. Najveći dio ispitanika, njih 64 (45%) izrazilo je sreću i zadovoljstvo zbog sudjelovanja u projektu; 20 ih je istaknulo da je projekt promovirao knjigu i potaknuo čitanje (14%); 19 (13%) ih je istaknulo sudjelovanje u projektu kao priliku da sat vremena uživaju u miru i odmoru, udalje se od svega, opuste, čitaju što ih zanima, imaju vrijeme za sebe, maknu se od tehnologije i dobiju priliku za čitanje za što inače, zbog drugih obaveza, nemaju vremena; njih 11 projekt je doživjelo kao priliku za posjet novoj Knjižnici te poticaj za dolaženje i način privlačenja novih korisnika. Isti broj ispitanika, 11, izrazio je da im se projekt sviđa, ali nisu dali objašnjenje zašto; 10 je ispitanika izrazilo želju za ponavljanjem slične akcije.

9. Kakav je osjećaj sudjelovati u projektu 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice? Sviđa li ti se ideja?

sreća i zadovoljstvo zbog sudjelovanja/drago mi je što sam dio projekta/akcije/što sam imao priliku sudjelovati/jako lijepo sudjelovati u projektu/počašćena sam/zahvala što sam imala priliku/super je osjećaj sudjelovati/sviđa mi se sudjelovati/izuzetno mi je drago što sam sudjelovala/lijep je osjećaj sudjelovati/drago mi je da sam bila dio projekta/drago mi je da sam imala mogućnost sudjelovati /uzbudljivo je sudjelovati/čast je sudjelovati/vrlo je zanimljivo sudjelovati u ovome projektu/mislim da je odlično što sudjelujem/super osjećaj, opuštajuće, umirujuće/bilo mi je lijepo/odličan osjećaj/osjećam se sretno i ispunjeno/osjećaj da radimo nešto korisno/dobro iskorišteno vrijeme/jedinstven osjećaj/lijep je osjećaj sudjelovati/savršen osjećaj, svaki dan bih došla i čitala/divan osjećaj/jako dobar osjećaj/predivan osjećaj i atmosfera/vrlo ugodno iskustvo/dobar osjećaj/ugodan osjećaj/sjajan projekt/odličan projekt/interesantan projekt/kreativna i poticajna zamisao za mlade iz škole/zanimljivo/inovativno, korisno/uzbudljivo/pun pogodak/podržavam/zabavno/iskusila sam se u nečem novom i zabavnom/mislio sam da će biti dosadno ali je zapravo suprotno od toga	64
poticanje čitanja/promocija knjige i čitanja/ukazuje na ljepotu čitanja	20
1 sat apsolutnog mira/prilika u tih sat vremena udaljiti se od svega i u lijepom ugođaju pročitati knjigu/mogu čitati što me zanima a ne što moram/dobro mi dođe sat odmora i uživanja bez interneta/sat vremena u kojima mogu uživati u onome što volim/možemo čitati koju god želimo knjigu u miru/bar se na jedan sat odvojimo od tehnologije i posvetimo čitanju/jako mi se svidjelo čitanje i sama	19

knjiga koju sam izabrao/imala sam sat vremena samo za sebe/prilika opuštanja i učenja nečeg novog i onima koji inače ne čitaju često/dobar je osjećaj malo usporiti i pročitati knjigu/ način da se mladi maknu od mobitela/ prilika za čitanje, iako samo jedan sat, za koje nemam vremena od školskih obaveza/rijetko kad dobijem sat vremena za čitanje/teško nalazim vremena za čitanje zbog obaveza/dobra ideja uključiti srednjoškolce u projekt jer vjerojatno ne bi imali sat vremena za čitanje/vjerojatno ne bi imali priliku pročitati dio knjige u slobodno vrijeme/ponekad kod kuće imam drugih stvari za raditi pa zaboravim na čitanje	
prilika za posjet novoj knjižnici/poticanje dolaska u knjižnicu/način za prizivanje novih korisnika/volio bih češće dolaziti	11
sviđa im se ali nisu dali obrazloženje	11
želja za ponavljanjem/trebalo bi opet organizirati sličan događaj/ponoviti za buduće događaje/trebala bi se provoditi svake godine/voljela bih da imamo još ovakvih projekata/rado bih ponovila iskustvo/voljela bih ovo svake godine/trebalo bi češće/nadam se da će biti još sličnih projekata	10
sviđa mi se, ali ne u ovo vrijeme/dobra ideja ali mi se ne sudjeluje	2
nije odgovorilo	6

Tablica 4. Dojmovi ispitanika o sudjelovanju u projektu 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

Dojmovi ispitanika o novoj Knjižnici i njezinoj ulozi

U posljednjem su se pitanju, koje je također bilo otvorenog tipa, nastojale dobiti povratne informacije sudionika projekta o njihovu doživljaju nove Knjižnice te mišljenja o ulozi Gradske knjižnice Požega u vlastitoj sredini i dobiti uvid u to jesu li ih novi prostori i sadržaji privukli da češće borave u Knjižnici.

Neki su odgovori svrstani u više kategorija s obzirom na to da su sadržavali više elemenata. Svi su ispitanici odgovorili potvrdno na pitanje je li ih novi prostor s novim sadržajima privukao, osim jednog ispitanika koji je odgovorio da ga nije previše privukao jer nije veliki fan čitanja. Jedan je ispitanik odgovorio da ga novi prostor s novim sadržajima privlači, ali misli kako neće često boraviti. Deset ispitanika nije odgovorilo na pitanje. Jedan je istaknuo problem gužve i ometanja.²⁴ Najveći dio ispitanika, 61, navodi izgled, tj. prostor, uređenje kao glavni razlog

²⁴ Akcija se odvijala u prostoru Odjela književnosti koji je u blizini Centralnog posudbenog i Info pulta na kojem se odvijaju posudba, povrat, obnove članstva, učlanjenja - sva komunikacija s korisnicima. Također, u prostoru Odjela književnosti provodi se kontinuirana edukacija korisnika o mogućnostima samostalnog snalaženja u fondu, a u vrijeme provođenja projekta bilo je i organiziranih posjeta Knjižnici. Prostor Odjela književnosti jedan je od prostora Knjižnice u kojem korisnici mogu slobodno pretraživati fond ili se zadržati u čitanju u pojedinim čitateljskim kutcima koji se nalaze u prostoru što odgovara konceptu trećeg životnog prostora, mjesta čitanja, susreta, razmjene čitateljskih iskustava dok se mjesta za tihi rad nalaze na Znanstvenom i studijskom odjelu na prvom katu Knjižnice te u Sobi za sastanke i tihi rad u potkrovlju.

zašto ih Knjižnica privlači (43%). Njih 48 navelo je da će češće dolaziti u Knjižnicu (34%), 33 je istaknulo da ih privlači sadržajem (23%), 10 je navelo da ih je potaknula na čitanje (7%), njih 7 odgovorilo je da ih je Knjižnica potaknula na učlanjenje, tj. obnovu članstva (5%); 4 ispitanika istaknulo je atmosferu, tj. ugođaj kao ono što ih je privuklo (3%), a isto toliko ih je istaknulo nove odjele Knjižnice. Troje ispitanika je odgovorilo da će možda češće posjećivati Knjižnicu, dvoje je istaknulo ljubaznost djelatnika, a jedan je napisao da se osjeća pozvano. Od onih ispitanika koji su u odgovorima izrazili svoje shvaćanje uloge Knjižnice, najveći broj njih (36) navelo je ulogu Knjižnice u društvenom životu grada, kao središte okupljanja i druženja, mjesto boravka mladih i čitanja; 24 ispitanika navelo je važnost Knjižnice za Požegu, doprinos Knjižnice ugledu i ljepoti, kulturi te promociji grada, a troje je ispitanika istaknulo važnost Knjižnice za obrazovanje. Iz odgovora ispitanika vidljivo je njihovo shvaćanje knjižnice kao mjesta učenja, boravka, susreta, druženja, kulture.

10. Kako doživljavaš ulogu novouređene Gradske knjižnice Požega u svojoj sredini? Je li te novi prostor s novim sadržajima privukao da češće boraviš u Knjižnici?	
privlači me izgledom/prostorom/uređenjem	61
privukla me da više vremena provodim u njoj/da ponovno dođem/češće ću dolaziti/boraviti/posjećivati/voljela bih ovdje biti svaki dan/kad budem imala vremena sigurno ću ponovno doći/mislim da ću češće dolaziti/redovitije ću dolaziti/planiram dolaziti češće	48
obogatit će društveni život Grada, središte okupljanja i druženja/boravak mladih/potaknut će mnoge na dolazak, čitanje	36
privlači me sadržajem	33
Grad Požega zaslužuje ovakvu knjižnicu/doprinosi ugledu i ljepoti Grada, osvježila je grad/gradu je ovo trebalo/dobro došlo je nešto novo u gradu/nadmašila požeške okvire/podiže standarde grada/osjećam se kao da ne pripada našem prostoru/pravo bogatstvo grada/promovirala je Požegu/novi kulturni centar grada	24
potaknuo/privuklo me na čitanje	10
privukao me da se učlanim/produžim člansku iskaznicu/rado bih se učlanila/razmišljam o učlanjenju/učlanit ću se	7
novi kulturni centar grada	7
privlači me atmosfera, ugođaj	4
privlače me novi odjeli	4
možda ću češće dolaziti/nadam se da ću češće posjećivati knjižnicu/možda je u budućnosti posjetim	3
obrazovanje, pronalazak literature	3
ljubazni djelatnici	2
osjećam se pozvano	1
nije me previše privukao jer nisam veliki fan čitanja	1

privlači me prostor i sadržaji ali mislim da neću često boraviti	1
jedini problem u knjižnici je gužva i stalno ometanje	1
nije odgovorilo	10

Tablica 5. Dojmovi ispitanika o novoj Knjižnici i njezinoj ulozi

4. Zaključak

Knjižnice 21. stoljeća su kulturni, informacijski i društveni centri, mjesta podrške svim oblicima obrazovanja i cjeloživotnom učenju, treći životni prostori. One stavljaju korisnika u fokus interesa provodeći istraživanja kako bi stekle uvid u njihova mišljenja i potrebe što je neophodno za planiranje rada, poboljšanje usluga i opravdanja vlastite uloge u društvu promjena kojima se moraju prilagoditi kako bi opstale.

Gradska knjižnica Požega nakon 175 godina djelatnosti dobila je novi, suvremeno opremljen i uređen prostor što je donijelo i promjene u organizacijskom smislu i načinu rada omogućivši novi koncept, nove usluge i programe. Povijesni trenutak otvorenja nove, suvremene Knjižnice koja prati potrebe korisnika 21. stoljeća dogodio se 15. ožujka 2021., a obilježen je bogatim programima i sadržajima. Jedan je od njih bio projekt *175 sati čitanja za 175 sati Knjižnice*, akcija koja se održala na Odjelu književnosti od 15. ožujka do 2. travnja 2021. u suradnji sa Katoličkom gimnazijom. Sudionici, 143 učenika i profesora Katoličke gimnazije, od kojih je svatko provodio po sat vremena u čitanju, neki i više puta, ukupno 175 sati u kontinuitetu, po završetku sudjelovanja ispunili su anonimnu anketu od 10 pitanja. Osim pitanja zatvorenog tipa, anketa je sadržavala i one otvorenog tipa kojima su se nastojale prikupiti impresije, mišljenja i stavovi sudionika projekta. Ispitane su čitateljske navike, učestalost čitanja, žanrovske preferencije, način biranja knjige, pojam dobre knjige, najpopularniji naslovi među sudionicima, želja za nastavkom čitanja knjige koju su čitali u projektu te su ispitanici i njihovi stavovi oko sudjelovanja u akciji te doživljaj nove Knjižnice. Istraživanje je pokazalo pozitivne reakcije sudionika na akciju čitanja te da su uglavnom uživali u čitanju i da im je sat vremena koji su imali prilike posvetiti sebi i udaljiti se od svega, dobro došao i djelovao pozitivno na njih. Pokazalo se i da često zbog drugih obaveza ispitanici ne pronalaze dovoljno vremena za knjigu. Iako je akcija trajala samo sat vremena za svakog sudionika (s iznimkom onih koji su dolazili nekoliko puta po sat vremena), pokazalo se da je i to vrijeme važno i dovoljno poticajno za veliki broj sudionika. Dobar dio sudionika iskazao je želju za ponavljanjem slične akcije, a navodili su različite razloge zašto im se akcija sviđela: poticanje čitanja, prilika za sat vremena

u miru i opuštanju, odmak od tehnologije, prilika za posjet te poticaj daljnjeg dolaženja u Knjižnicu i privlačenja novih korisnika. Pozitivna iskustva i iskazano zadovoljstvo sudionika ukazali su na potrebu ponavljanja sličnih akcija i u budućnosti kao dobar način privlačenja mladih te poticanja čitanja i dolaska u Knjižnicu. Novi prostori i novi sadržaji Knjižnice privlače većinu sudionika koji također smatraju da će nova Knjižnica privući nove korisnike i čitatelje. U odgovorima ispitanika dolazi do izražaja i shvaćanje knjižnice koja nije samo mjesto posudbe već i mjesto učenja, boravka, opuštanja, susreta, druženja, kulture, treći životni prostor. Rezultati evaluacije projekta prikazani u istraživanju pokazali su da je projekt ispunio svoju svrhu i ostvario ciljeve, da su sudionici prepoznali napore koji su uloženi da bi Požega dobila novu Knjižnicu usklađenu sa potrebama suvremenog korisnika, a istraživanje može pomoći i u planiranju i usavršavanju daljnjih programa poticanja čitanja te implementiranju iskustava sudionika i u buduće projekte i općenito rad Knjižnice.

LITERATURA:

Aparac-Jelušić, Tatjana; Faletar Tanacković, Sanjica. Knjižnična arhitektura : prostor, kultura, identitet. Zagreb : Naklada Ljevak, 2020.

Dobro došli u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Požega = Welcome to the city library and reading room Požega / [glavna urednica Jasenka Bešlić ; fotografija Irena Jurković... et al. ; prijevod na engleski Dijana Kučan]. Požega : Gradska knjižnica i čitaonica, 2010.

Gkpz info. Dostupno na: [GKPZ info - Gradska knjižnica Požega](#) (12.5.2021.)

IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

Izvešće o radu i financijsko izvješće Gradske knjižnice Požega za 2020. godinu. Dostupno na: <http://gkpz.hr/wp-content/uploads/2020/09/Izvjescje-o-radu-i-financijsko-izvjescje-za-2020.-godinu-GKP.pdf> (12.5.2021.)

Kovačević, Jasna. Narodna knjižnica : središte kulturnog i društvenog života. Zagreb : Naklada Ljevak, 2017.

Potrebica, Filip. Povijest knjižnica Požeške kotline. Jastrebarsko : Naklada Slap, 1995.

Sabolović-Krajina, Dijana. Narodne knjižnice u tranziciji : sociološki aspekti. Koprivnica [i. e.] Samobor : Meridijani, 2020.

Stipanov, Josip. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj - od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015.

Tadić, Katica. Rad u knjižnici. Opatija : Naklada Benja, 1994.

Zelenika, Ratko. Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela. Rijeka : Ekonomski fakultet, 2000.

Prilozi

Prilog 1. Anketni upitnik 175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

ANKETNI UPITNIK*

175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice

1. Jesi li član Gradske knjižnice Požega? (Zaokruži odgovor.)

- Da.
- Ne.

2. Koristiš li svoje slobodno vrijeme za čitanje?

- Nikad.
- Rijetko.
- Ponekad.
- Često.

3. Koji je tvoj omiljeni žanr? (Moguće odabrati više odgovora).

- Znanstvena fantastika.
  - Trileri i kriminalistički romani.
  - Ljubavni romani.
  - Memoari, dnevnici i putopisi.
  - Stručna literatura.
  - Nešto drugo:
-

4. Knjige biraš na temelju (Moguće odabrati više odgovora):

- Preporuke prijatelja.
- Objave i preporuke na društvenim mrežama.
- Preporuke knjižničara.
- Prema omiljenom žanru ili autoru.

- Prema izgledu naslovnice.
- Prema kratkom sadržaju na poledini knjige.

5. (Dovrši rečenicu.) Dobra knjiga za mene znači :

---

6. Navedi jednu pročitano knjigu (i njenog autora) koja te se posebno dojmila:

---

7. Bi li do kraja pročitao/pročitala knjigu koju si imao u rukama?

- Da.
- Ne.

8. Opiši novu Knjižnicu jednom riječju:

9. Kakav je osjećaj sudjelovati u projektu *175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice*? Sviđa li ti se ideja?

---

10. Kako doživljavaš ulogu novouređene Gradske knjižnice Požega u svojoj sredini? Je li te novi prostor s novim sadržajima privukao da češće boraviš u Knjižnici?

---

*Anketni upitnik je u potpunosti anoniman. Tvoji odgovori koristit će se isključivo u svrhu promotivnih aktivnosti Knjižnice. Predajom ispunjenog anketnog upitnika dopuštaš nam koristiti podatke koje si naveo/navela u odgovorima.

Zahvaljujemo ti na sudjelovanju u programu *175 sati čitanja za 175 godina Knjižnice!*